

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 11 februari 2019
(OR. en)

Interinstitutioneel dossier:
2017/0294(COD)

5874/1/19
REV 1

ENER 43
COEST 21
CODEC 239

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
Nr. Comdoc.:	14204/17
Betreft:	Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 2009/73/EG betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas - Mandaat voor onderhandelingen met het Europees Parlement

Voor de delegaties gaat hierbij het onderhandelingsmandaat dat het Coreper op 8 februari 2019 is overeengekomen voor bovengenoemd dossier.

Door het Coreper toegevoegde tekst staat **vetgedrukt en onderstreept**; schrappingen zijn aangegeven met [...]. Eerdere toevoegingen staan **vetgedrukt** en eerdere schrappingen zijn aangegeven met [].

2017/0294 (COD)

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot wijziging van Richtlijn 2009/73/EG betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 194, lid 2,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's²,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De interne markt voor aardgas, die sinds 1999 overal in de Unie geleidelijk is ingevoerd, moet zorgen voor echte keuzevrijheid voor alle consumenten in de Unie, zowel particulieren als ondernemingen, voor nieuwe zakelijke kansen **en eerlijke concurrentievoorwaarden**, voor concurrerende tarieven, efficiënte investeringssignalen en voor een betere dienstverlening, en zij moet bijdragen tot voorzieningszekerheid en duurzaamheid.

¹ PB C van , blz. .

² PB C van , blz. .

- (2) Richtlijn 2003/55/EG van het Europees Parlement en de Raad³ en Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad⁴ hebben veel bijgedragen aan de totstandbrenging van de interne markt voor aardgas.
- (3) Deze richtlijn heeft tot doel [] obstakels voor de voltooiing van de interne markt voor aardgas, die het gevolg zijn van het niet toepassen van de markregels van de Unie op [] **gastransmissieleidingen** van en naar derde landen, weg te nemen. Door de bij deze richtlijn ingevoerde wijzigingen wordt ervoor gezorgd dat de regels die gelden voor [] **gas-transmissieleidingen** tussen twee of meer lidstaten, binnen de Unie ook gelden voor [] **gastransmissieleidingen** van en naar derde landen. Dit zorgt voor de samenhang van het juridisch kader binnen de Unie, terwijl concurrentievervalsingen op de interne energiemarkt van de Unie **en negatieve effecten op de voorzieningszekerheid** worden voorkomen. Dit zal ook meer transparantie en rechtszekerheid bieden aan marktdeelnemers, in het bijzonder investeerders in gasinfrastructuur en netgebruikers, over de toepasselijke wettelijke regeling.

³ Richtlijn 2003/55/EG van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2003 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas (PB L 176 van 15.7.2003, blz. 57).

⁴ Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van Richtlijn 2003/55/EG (PB L 211 van 14.8.2009, blz. 94).

(4) Om rekening te houden met de specifieke regels van de Unie die van toepassing zijn op ☐ gastransmissieleidingen van en naar derde landen, moeten de lidstaten de mogelijkheid hebben om afwijkingen van sommige bepalingen van Richtlijn 2009/73/EG toe te staan voor ☐ gastransmissieleidingen die op de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn reeds voltooid zijn. De datum voor de toepassing van andere ontvlechtingmodellen dan ontvlechting van de eigendom moet worden aangepast voor ☐ gastransmissieleidingen van en naar derde landen.

(4a) Een pijpleiding die een olie- of gasproductieproject van een derde land verbindt met een ☐ verwerkingsinstallatie of ☐ met een aanlandingsterminal binnen ☐ een lidstaat, dient als een upstreampijpleiding te worden beschouwd.

Een pijpleiding die een olie- of gasproductieproject in een lidstaat verbindt met een verwerkingsinstallatie of met een aanlandingsterminal binnen een derde land, dient voor de toepassing van de onderhavige richtlijn niet als een upstreampijpleiding te worden beschouwd, aangezien zulke pijpleidingen normaliter geen groot effect hebben op de interne energiemarkt.

☐

(4b) Transmissiesysteembeheerders dienen de vrijheid te hebben ☐ technische overeenkomsten met transmissiesysteembeheerders of andere entiteiten in derde landen te sluiten over kwesties in verband met de exploitatie en de interconnectie van transmissiesystemen, mits de inhoud van die overeenkomsten verenigbaar is met ☐ het Unierecht.

(4c) *(gewijzigd - voorheen 5b)* Bestaande technische overeenkomsten tussen transmissiesysteembeheerders of andere entiteiten over de exploitatie van transmissieleidingen dienen van kracht te blijven, mits zij stroken met het Unierecht en de desbetreffende besluiten van de nationale regulerende instantie.

(4d) Indien dergelijke technische overeenkomsten bestaan, is het krachtens de onderhavige richtlijn niet noodzakelijk dat een internationale overeenkomst tussen een lidstaat en een derde land of een overeenkomst tussen de Unie en het derde land wordt gesloten met betrekking tot de exploitatie van de betrokken transmissieleiding.

(5) De toepasselijkheid van Richtlijn 2009/73/EG ☐ op ☐ **gastransmissieleidingen** van en naar derde landen blijft beperkt tot het grondgebied ☐ **van de lidstaten**. ☐ Wat ☐ **offshore-gastransmissieleidingen** betreft, dient de richtlijn van toepassing te zijn in de territoriale ☐ **wateren** ☐ van de lidstaat [...] **waar zich het eerste interconnectiepunt met het netwerk van de lidstaten bevindt.**

(5a) **Bestaande overeenkomsten tussen een lidstaat en een derde land over de exploitatie van transmissieleidingen kunnen van kracht blijven, overeenkomstig de regels van de onderhavige richtlijn.**

(5b) ☐ Wat overeenkomsten of gedeelten van ☐ overeenkomsten ☐ met derde landen betreft die gevolgen kunnen hebben voor de gemeenschappelijke regels van de Unie, moet een coherente en transparante procedure worden ingesteld waarbij een lidstaat op eigen verzoek kan worden gemachtigd tot wijziging, verlenging, aanpassing, hernieuwing of sluiting van een overeenkomst met een derde land over de exploitatie van een transmissieleiding tussen de lidstaat en een derde land. ☐

Deze procedure dient de respectieve bevoegdheden van de Europese Unie en de lidstaten onverlet te laten en van toepassing te zijn op zowel bestaande als nieuwe overeenkomsten.

☐

(5c) **Indien duidelijk is dat het voorwerp van een overeenkomst deels een bevoegdheid van de Unie is en deels van een lidstaat, is het van wezenlijk belang dat er nauwe samenwerking is tussen de lidstaten en de instellingen van de Unie.**

- (5d) **Er zij aan herinnerd dat de netcode inzake interoperabiliteit en gegevensuitwisseling⁵, de netcode betreffende capaciteitstoewijzingsmechanismen in gastransmissiesystemen⁶, het besluit van de Commissie betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten⁷, alsook de hoofdstukken III, V, VI, artikel 28, en hoofdstuk IX van de netcode betreffende geharmoniseerde transmissietariefstructuren voor gas⁸ van toepassing zijn op entrypuncten van en exitpunten naar derde landen, naargelang van het besluit van de desbetreffende nationale regulerende instantie, terwijl de netcode inzake gasbalanceringszones⁹ uitsluitend van toepassing is op balanceringszones binnen de grenzen van de Unie.**
- (6) Richtlijn 2009/73/EG moet derhalve dienovereenkomstig worden gewijzigd,

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

⁵ Verordening (EU) 2015/703 van de Commissie tot vaststelling van een netcode inzake interoperabiliteit en gegevensuitwisseling (703/2015/EU).

⁶ Verordening (EU) 2017/459 van de Commissie tot vaststelling van een netcode betreffende capaciteitstoewijzingsmechanismen in gastransmissiesystemen en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 984/2013.

⁷ Besluit van de Commissie betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten [2012/490/EU].

⁸ Verordening (EU) 2017/460 van de Commissie van 16 maart 2017 tot vaststelling van een netcode betreffende geharmoniseerde transmissietariefstructuren voor gas.

⁹ Verordening (EU) nr. 312/2014 van de Commissie tot vaststelling van een netcode inzake gasbalanceringszones van transmissienetten.

Artikel 1

Richtlijn 2009/73/EG wordt als volgt gewijzigd:

1) In artikel 2 wordt punt 17 vervangen door:

17. "interconnector": transmissieleiding die een grens tussen lidstaten overschrijdt of overspant **met de bedoeling de nationale transmissiesystemen van die landen aan elkaar te koppelen, of een transmissieleiding tussen een lidstaat [...] en een derde land [] op het grondgebied [...] van de lidstaten of in de territoriale wateren van de lidstaat []**;

2) Artikel 9 wordt als volgt gewijzigd:

a) in lid 8 wordt de eerste alinea vervangen door:

8. Een lidstaat kan besluiten lid 1 niet toe te passen:

a) indien het transmissiesysteem op 3 september 2009 toebehoorde aan een verticaal geïntegreerd bedrijf;

b) wat betreft [] **het gedeelte van het [] transmissiesysteem dat een lidstaat met een derde land verbindt** tussen de grens van **die lidstaat []** en het eerste [] connectiepunt met het netwerk van **die lidstaat []**, indien het transmissiesysteem op *[PB: datum van vaststelling van dit voorstel]* toebehoorde aan een verticaal geïntegreerd bedrijf.";

b) lid 9 wordt vervangen door:

9. De lidstaten kunnen besluiten lid 1 niet toe te passen indien er regelingen van kracht zijn die een effectievere onafhankelijkheid van de transmissiesysteembeheerder waarborgen dan de bepalingen van hoofdstuk IV, en:

a) indien het transmissiesysteem op 3 september 2009 toebehoorde aan een verticaal geïntegreerd bedrijf;

b) wat betreft [] **het gedeelte van het [] transmissiesysteem dat een lidstaat met een derde land verbindt** tussen de grens van **die lidstaat []** en het eerste [] connectiepunt met het netwerk van **die lidstaat []**, indien het transmissiesysteem op [PB: *datum van vaststelling van dit voorstel*] toebehoorde aan een verticaal geïntegreerd bedrijf.";

3) In artikel 14 wordt lid 1 vervangen door:

1. De lidstaten kunnen besluiten artikel 9, lid 1, niet toe te passen en op voorstel van de eigenaar van het transmissiesysteem een onafhankelijke systeembeheerder aanwijzen:

a) indien het transmissiesysteem op 3 september 2009 toebehoorde aan een verticaal geïntegreerd bedrijf;

b) wat betreft [] **het gedeelte van het [] transmissiesysteem dat een lidstaat met een derde land verbindt** tussen de grens van **die lidstaat []** en het eerste [] connectiepunt met het netwerk van **die lidstaat []**, indien het transmissiesysteem op [PB: *datum van vaststelling van dit voorstel*] toebehoorde aan een verticaal geïntegreerd bedrijf.

Een dergelijk besluit moet door de Commissie worden goedgekeurd.";

4) Aan artikel 34, lid 4, wordt de volgende zin toegevoegd:

[]

Indien het upstreampijpleidingnetwerk begint in een derde land en ten minste met één lidstaat verbonden is, overleggen de betrokken lidstaten met elkaar, en de lidstaat waar zich het eerste connectiepunt met het netwerk van de lidstaten bevindt, raadpleegt het [] betrokken derde land [] waar de upstreampijpleiding begint, teneinde ervoor te zorgen dat, wat het netwerk in kwestie betreft, de bepalingen van de onderhavige richtlijn consequent worden toegepast op het grondgebied van de lidstaten. []

5) Artikel 36 wordt als volgt gewijzigd:

a) aan lid 3 wordt de volgende zin toegevoegd:

Wanneer de betrokken infrastructuur **verbonden is met het Unienetwerk** onder het rechtsgebied van een lidstaat en **begint of eindigt in** één of meer derde landen, raadpleegt de nationale regulerende instantie, **of in voorkomend geval andere bevoegde instanties**, de betrokken autoriteiten van [] **die** derde landen alvorens een besluit te nemen.

Indien de geraadpleegde autoriteiten van de derde landen [] niet binnen een redelijke of [] vastgelegde termijn reageren, kan de betrokken nationale regulerende instantie het vereiste besluit nemen.

b) aan lid 4, tweede alinea, wordt de volgende zin toegevoegd:

Indien de infrastructuur in kwestie [] **een transmissieleiding is tussen een lidstaat en een derde land voordat een besluit is genomen, kunnen** de nationale regulerende instanties [], **of in voorkomend geval andere bevoegde autoriteiten van de lidstaat [...] waar zich het eerste interconnectiepunt met het netwerk van de lidstaten bevindt, []** de bevoegde autoriteiten van de derde landen raadplegen alvorens een besluit te nemen, teneinde ervoor te zorgen dat, wat deze infrastructuur betreft, de bepalingen van de onderhavige richtlijn consequent worden toegepast **op het grondgebied [...] van de lidstaten en, in voorkomend geval, in de territoriale wateren van de lidstaat []**. Indien de geraadpleegde autoriteiten van de derde landen [] niet binnen een redelijke of [] vastgelegde termijn reageren, kan de betrokken nationale regulerende instantie het vereiste besluit nemen.

6) In artikel 41, lid 1, wordt punt c) vervangen door:

c) samenwerken in verband met grensoverschrijdende kwesties met de regulerende instantie of instanties van de betrokken lidstaten en met het Agentschap.

[] **Voor** infrastructuur van en naar een derde land kan de regulerende instantie van de lidstaat waar zich het eerste interconnectiepunt met het netwerk van de lidstaten bevindt, **samenwerken** met de bevoegde autoriteiten van het derde land, na overleg met de regulerende instanties van de andere betrokken lidstaten, teneinde, wat deze infrastructuur betreft, de bepalingen van de onderhavige richtlijn consequent toe te passen **op het grondgebied [...] van [...] de lidstaten []**;

7) Aan artikel 42 wordt het volgende lid 6 toegevoegd:

6. Regulerende instanties, **of in voorkomend geval andere bevoegde autoriteiten, kunnen []** overleg plegen en samenwerken met de betrokken autoriteiten van derde landen wat de werking van de [] **gasinfrastructuur** van en naar derde landen betreft, om ervoor te zorgen dat de bepalingen van de onderhavige richtlijn met betrekking tot de betrokken infrastructuur consequent worden toegepast **op het grondgebied en in de territoriale wateren van een lidstaat []**.

8) Er wordt een nieuw *artikel 48a* toegevoegd:

Artikel 48a (nieuw)

Technische overeenkomsten over de exploitatie van transmissieleidingen

Deze richtlijn doet geen afbreuk aan de vrijheid van transmissiesysteembeheerders of andere marktdeelnemers om technische overeenkomsten over kwesties in verband met de exploitatie van transmissieleidingen tussen een lidstaat en een derde land te handhaven of te sluiten, voor zover deze overeenkomsten verenigbaar zijn met het Unierecht en met desbetreffende besluiten van de nationale regulerende instanties van de betrokken lidstaten.

- (9) Lid 9 van artikel 49 wordt opgenomen in een nieuw *artikel 49a* getiteld *Afwijkingen met betrekking tot transmissieleidingen van en naar derde landen* []:

Artikel 49a (nieuw)

Afwijkingen met betrekking tot transmissieleidingen van en naar derde landen

[] Wat [] gastransmissieleidingen tussen een lidstaat en een derde land betreft [] die vóór [PB: datum van inwerkingtreding van de onderhavige richtlijn] voltooid zijn, kan de [] lidstaat waar zich het eerste connectiepunt van de betrokken transmissieleiding met het netwerk van de lidstaat bevindt, ertoe besluiten af te wijken van de artikelen 9, 10, 11 en 32 en artikel 41, leden 6, 8 en 10, voor de gedeelten van de [] gastransmissieleiding die zich op zijn grondgebied en in zijn territoriale wateren bevinden [], indien daarvoor objectieve redenen bestaan [...] zoals de mogelijkheid om de gedane investering terug te verdienen of de behoefte aan voorzieningszekerheid, mits de afwijking niet zou [] leiden tot een aanzienlijke verstoring van het concurrentievermogen in de Unie [], van het doeltreffende functioneren van de interne markt voor aardgas in de Unie, of van de voorzieningszekerheid in de Unie [].

De afwijking is in de tijd beperkt **tot maximaal 20 jaar op grond van een objectieve rechtvaardiging, en kan worden verlengd mits gerechtvaardigd**. Er kunnen voorwaarden aan de afwijking worden verbonden die bijdragen tot de verwezenlijking van de hierboven vermelde eisen.

Deze afwijking [] is niet van toepassing op gastransmissieleidingen tussen een lidstaat en een derde land dat ertoe gehouden is de onderhavige richtlijn om te zetten en effectief in zijn rechtsorde te laten doorwerken krachtens een overeenkomst met de Europese Unie. []

Indien de betrokken [] gastransmissieleiding zich op het **grondgebied** van meer dan één lidstaat bevindt, neemt de lidstaat waar zich het eerste [] connectiepunt **met het netwerk van de lidstaten** bevindt een besluit over een afwijking voor de [] gastransmissieleiding [] **na overleg met alle betrokken lidstaten.**

Binnen een jaar na de inwerkingtreding van deze richtlijn maken de lidstaten elk besluit over een afwijking overeenkomstig dit lid bekend.

[]

10) Er wordt een nieuw *artikel 49aa* toegevoegd:

Artikel 49aa (nieuw)

Machtigingsprocedure

- 0.** Onverminderd andere Unierechtelijke verplichtingen en de respectieve bevoegdheden van de Unie en de lidstaten kunnen bestaande overeenkomsten tussen een lidstaat en een derde land over de exploitatie van een gastransmissieleiding van kracht blijven totdat een andere overeenkomst tussen de Unie en het betrokken derde land in werking treedt of totdat de in het volgende lid bedoelde procedure van kracht wordt.
- 01.** Onverminderd de respectieve bevoegdheden van de Unie en de lidstaten stelt een lidstaat die voornemens is onderhandelingen met een derde land aan te gaan teneinde een overeenkomst over de exploitatie van een transmissieleiding met dit land te wijzigen, te verlengen, aan te passen, te vernieuwen of te sluiten betreffende zaken die geheel of gedeeltelijk onder de onderhavige richtlijn vallen, de Commissie schriftelijk van dat voornemen in kennis.

De kennisgeving gaat vergezeld van de nodige ondersteunende stukken en van een opgave van de bepalingen waarover zal worden onderhandeld, de onderhandelingsdoelen en alle andere relevante informatie. De kennisgeving wordt ten minste 5 maanden voor de beoogde start van de onderhandelingen aan de Commissie toegezonden.

- 1.** Na kennisgeving op grond van lid 01 machtigt de Commissie de lidstaat [] tot het openen van formele onderhandelingen met een derde land voor wat betreft het gedeelte dat van invloed kan zijn op de gemeenschappelijke regels van de Unie [], tenzij zij [] oordeelt dat het openen van die onderhandelingen:

- a) in strijd zou zijn met het Unierecht op een andere grond dan een onverenigbaarheid die voortvloeit uit de verdeling van bevoegdheden tussen de Unie en haar lidstaten;
- b) schadelijk zou zijn voor het functioneren van de interne markt voor aardgas, het concurrentievermogen of de voorzieningszekerheid in een lidstaat of de Unie;

- c) afbreuk zou doen aan de doelstellingen van lopende onderhandelingen of intergouvernementele overeenkomsten tussen de [] Unie en een derde land;
- d) discriminerend zou zijn.

1bis. Onverminderd het bovenstaande machtigt de Commissie de lidstaat tot het openen van dergelijke onderhandelingen indien de beoogde overeenkomst betrekking heeft op een transmissieleiding die bijdraagt tot de diversificatie van de gasvoorziening via nieuwe gasbronnen.

- 2. De Commissie neemt het machtigingsbesluit of het besluit tot weigering van de machtiging van een lidstaat tot wijziging, verlenging, aanpassing, vernieuwing of sluiting van een overeenkomst met een derde land binnen 90 dagen na ontvangst van de [...] in lid 01 bedoelde kennisgeving. *(verplaatst naar lid 2aa)* [] [...]
- 2a. Ingeval de Commissie geen machtiging verleent overeenkomstig lid 1, stelt zij de betrokken lidstaat daarvan in kennis en geeft zij hiervoor een motivering.
- 2aa. *(overgeheveld uit lid 2)* Indien voor het besluit aanvullende informatie vereist is, gaat de termijn van 90 dagen in op de datum waarop die aanvullende informatie is ontvangen. [Het besluit wordt vastgesteld overeenkomstig de in artikel 4 van Verordening [] 182/2011 bedoelde raadplegingsprocedure.]
- 3. De Commissie kan richtsnoeren [] voorstellen en om de opnemings van bepaalde clausules in de beoogde overeenkomst verzoeken om ze verenigbaar te maken met de Uniewetgeving.
- 4. De Commissie wordt in de verschillende stadia op de hoogte gehouden van de voortgang en de resultaten van de onderhandelingen tot wijziging, verlenging, aanpassing, vernieuwing of sluiting [] van de overeenkomst, en kan verzoeken aan de onderhandelingen [] tussen de lidstaat en het derde land deel te nemen.
- 5. De Commissie stelt het Europees Parlement en de Raad in kennis van elk op grond van lid 1 genomen besluit.

[]

Artikel 2

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk [PO: één jaar na inwerkingtreding] aan deze richtlijn te voldoen, **onverminderd eventuele afwijkingen krachtens artikel 49, lid 9**. Zij delen de Commissie de tekst van die bepalingen onverwijld mee.

Wanneer de lidstaten die bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking ervan naar deze richtlijn verwezen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

In afwijking van de eerste alinea van lid 1 zijn door land ingesloten lidstaten die geen geografische grens met derde landen hebben en geen transmissieleidingen met derde landen er niet toe gehouden maatregelen in werking te doen treden die noodzakelijk zijn om aan deze richtlijn te voldoen.

Voorts zijn Cyprus en Malta er vanwege hun geografische ligging niet toe gehouden maatregelen in werking te doen treden die noodzakelijk zijn om aan deze richtlijn te voldoen zolang zij niet beschikken over infrastructuur die hen met derde landen verbindt, waaronder upstreampijpleidingen.

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de belangrijkste bepalingen van intern recht mee die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 3

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 4

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement
De voorzitter

Voor de Raad
De voorzitter
